

Position Paper Incentives om CE te stimuleren

Prof dr HRJ Vollebergh (Tilburg University)

Uitdagingen:

1. Internationale segmentatie en verminderde coöperatie ('protectionistische reflex')
2. Achteroplopen bij ontwikkeling en toepassing nieuwe technologieën ('gebrekkige lange termijn kansenstrategie')
3. (Zeer) beperkte beschikbare grondstoffen in EU in combinatie met goedkope import van primaire grondstoffen ('importafhankelijkheid oude én nieuwe energie- en grondstofdragers') en het relatief makkelijk afdanken ('nuttige toepassing' van verbranden van afval)
4. Hoge energieprijzen én uitgewerkt klimaatbeleid binnen EU maar beperkt daarbuiten (gebrekkig 'level-playing field')

Oplossingsrichtingen via het stimuleren van de circulaire economie?

1. Zet in op 'Coalition of the willing' in EU verband (zie Plastic treaty) maar eventueel ook binnen EU
2. Gebruik maken van juiste aanjaagprikkelers voor innovatie
3. Stimuleren langzamere grondstoffencyclus (via recycling; terugwinning kritische materialen) en minder snel verbranden (en storten)
4. Klimaatbeleid bevordert al zuinig grondstoffengebruik (energie & materiaalgebruik zijn complementair), dus gerichte aanpassingen volstaan (bv mbt feedstock) of aan de grens (CBAM)

Oplossingsrichtingen via maatregelen die bijdragen aan het stimuleren van de circulaire economie?

Omdraaien volgorde vragen:

Ad 1: Waar lopen organisaties in de praktijk tegen aan?

- Voor grote bedrijven is dat het moeilijke speelveld voor energie- en grondstof intensieve productie vanwege lage energie- en grondstofprijzen buiten EU.
- Maar vanwege hoge transportkosten zal er altijd ruimte blijven en naar verwachting zelfs meer
- Voor kleinere bedrijven liggen er wel allerlei kansen in (nu bv is de bouw al een koploper wereldwijd en afvalmanagement in mindere mate als het om groene patenten gaat)

Ad 2: Op welk niveau (nationaal of EU) zouden maatregelen genomen moeten worden?

- Hangt af van de focus: in basismaterialenindustrie is EU essentieel vanwege moeizame level playing field en mogelijkheid om aan grens maatregelen te nemen (CBAM),
- EU is ook essentieel voor tegengaan afvalexport of stellen van eisen aan export tweedehandsmarkt; ook extra eisen via UPV voor specifieke producten zouden vaker in EU verband kunnen worden genomen)
- Tot slot is EU niveau bij uitstek nuttig voor (minimum)belastingen op bv. feedstocks (in NL alleen lijkt dit niet erg effectief tenzij in combinatie met gerichte stimulansen)

Ad 3: Wat voor stimulering of beprijzing (instrumentering) is gewenst (stok & wortel)?

- Voor geven van goede prikkels voor CE zijn hogere prijzen op primaire grondstoffen van belang:

- voor gas en elektriciteit zijn de marktprijzen in EU al relatief (erg) hoog;
- ivm plastic recycling bijvoorbeeld zou (import)heffingen op olieproducten anders dan voor verbranding kunnen worden gedaan, maar alleen in EU verband (zie hiervoor)
- voor andere materiaalverbruikende sectoren zijn huidige hoge energieprijzen al een goede prikkel tot zuinig gebruik terwijl tarifiering eerder averechts kan werken (via import)
- voor andere materialen lijkt een strategie beter om recycling/terugwinning/langer gebruik te stimuleren, bijvoorbeeld via UPV
- blijft over minder exportgevoelige sectoren zoals de bouw waar al veel prikkels goed staan, dwz aanzetten tot zuinig gebruik van energie (via EB) en minder afval (via afvalstoffenheffingen en/of belasting)
- verbranden van afval blijft wel een zorgkind vanwege overcapaciteit en lage prijzen (hierdoor ook importdruk i.p.v. hoogwaardige verwerking in andere landen)
- wel zijn er al nodige stimulansen, bijv. via EIA en MIA/VAMIL, maar is lastig om investeringen als CE relevant te isoleren
- mogelijk zijn er ook subsidies denkbaar om bijv in EU verband te betalen voor terugwinning uit afgedankte en geëxporteerde tweedehands producten

Ad 4: Normering?

- Goede normering zet enorm aan tot innovatie (echt niet alleen prijsprikkels) en is mogelijk zelfs de verklaring voor de goede innovatieve positie van de bouw
- In bijv afval of CE beleid via UPV slimmer inrichten van terugwinningsvereisten en aanvullende vereisten ten aanzien van recycklaat in nieuwe producten (nieuwe EU Batterijverordening is al een hele stap in goede richting)
- Overwegen om strenger te normeren bij export van tweedehandsproducten en afval